

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft zwemmen in open water
 - Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

De steeds warmer wordende zomerdagen doen de vraag toenemen naar locaties om een frisse duik te nemen. De voorbije jaren nam het aantal locaties om te zwemmen in open water dan ook lichtjes toe van 88 in 2020 naar 101 in 2023. Dit is een stijging van 14%. Dat de stijging van het aantal locaties in Vlaanderen niet groter is, is te wijten aan de strikte regulering waarin bijzondere voorwaarden zijn opgenomen die ervoor zorgen dat het niet evident is om tot een extra zwemzone te komen. Tegelijk zijn de lokale besturen, die het best geplaatst zijn om extra geschikte locaties te detecteren, heden niet bevoegd om terzake voor een kentering te zorgen.

De Vlaamse regering heeft de ambitie om aan beide uitdagingen tegemoet te komen.

- Enerzijds wil ze de bestaande voorwaarden om als zwemzone erkend te worden versoepelen. In dit besluit worden daarom de milieutechnische voorwaarden aangepast met betrekking tot het zwemmen in open water zodat het eenvoudiger wordt om een zwemzone te starten met behoud van de veiligheid voor de zwemmers. Het betreft aanpassingen in afdeling 5.32.8 van VLAREM.
- Anderzijds wil ze de lokale besturen de mogelijkheid bieden om, zo laagdrempelig mogelijk, zelf in bijkomende locaties te voorzien op hun grondgebied. Hiertoe wordt een aanpassing aan de VLAREM-wetgeving voorgesteld, met name de introductie van een nieuwe categorie van zwemwateren zonder toezicht, wat een hoger niveau van medeverantwoordelijkheid vereist van de gebruiker van het zwemwater.

Het spreekt voor zich dat veiligheid, waterkwaliteit en verantwoordelijkheid doorheen al deze aanpassingen cruciaal zijn. Een volledige deregulering is voorlopig niet aan de orde, omdat de impact van het beleid op de cijfers inzake verdrinkingen en incidenten periodiek gemonitord moet worden.

////////////////////////////////////

Dit besluit valt niet onder de werkings sfeer van de plan-milieu-effectrapportage. Gezien de aanpassingen van de VLAREM-wetgeving uitsluitend betrekking zullen hebben op meldingsplichtige activiteiten, vormen deze bepalingen geen kader voor de toekenning van vergunningen voor projecten in de zin van artikel 4.2.1. van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Voor dit besluit is geen passende beoordeling vereist. Bijgevolg vallen de bepalingen niet onder het toepassingsgebied van de plan-m.e.r.-regelgeving.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Op 1 juni 2023 is het Agentschap Zorg en Gezondheid met het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin gefuseerd tot het Departement Zorg. De tekst van voorliggend besluit alsook huidige nota is in die zin aangepast.

Artikel 1

In dit artikel wordt een definitie opgenomen voor vrije zwemzone. Het kan gaan om een oppervlaktewater waar zonder toezicht, doch met toelating, gezwommen wordt en waar geen voorzieningen zijn om het zwemmen te faciliteren. Daarnaast kan het ook gaan om inrichtingen met voorzieningen om het zwemmen te faciliteren waar zwemmen zonder toezicht is toegestaan buiten de openingsuren van de zweminrichting (dus niet de openingsuren van het volledige complex waarvan de zweminrichting onderdeel uitmaakt). In dat geval is een dubbele rubricering mogelijk met rubriek 32.8.2. Indien de zweminrichting buiten het zwemseizoen gesloten is, is er evenzeer sprake van zwemmen buiten de openingsuren.

Artikel 2

In dit artikel wordt de bijkomende categorie 'vrije zwemzones' opgenomen in het opschrift.

Artikel 3

In dit artikel wordt aangegeven welke algemene bepalingen van toepassing zijn voor de nieuwe categorie vrije zwemzones en is een herziening van de algemene bepalingen voor de open zwemgelegenheden opgenomen wegens het te beperkend karakter ervan.

Artikel 4

Verskillende regels voor de bestaande open zwemgelegenheden zijn aan herziening toe omdat ze te beperkend zijn. Hoewel stortbaden een meerwaarde kunnen bieden, werpen ze in sommige gevallen een onnodige hinderpaal op. Bij de zones aan de kust is dit ook niet aanwezig. Daarom wordt dit aangepast.

Artikel 5

Verskillende regels voor de bestaande open zwemgelegenheden zijn aan herziening toe omdat ze te beperkend zijn of de verplichting reeds voortvloeit uit andere regelgeving. Zo wordt het algemeen verbod om vervuilende stoffen te storten en lozen, alsook de te strenge verplichting dat onmiddellijk gereinigd moet worden na sluiting aangepast. Voor het overige wordt de bepaling aangepast aan het feit dat er niet altijd infrastructuur zoals cabines, sanitair,... aanwezig zullen zijn (zie toelichting bij wijzigingsartikel 7).

Artikel 6

Artikels 5.32.8.4.1.9. bepaalt dat er zich op de bodem van de vijver geen voorwerpen bevinden waaraan de bezoekers zich kunnen verwonden. Dit kan gewaarborgd worden via de passende risicobeoordeling (cf. infra) waardoor deze bepaling geschrapt kan worden.

//

Artikel 7

Artikel 5.32.8.4.2.1. bevat verschillende bepalingen die het moeilijk maken om nieuwe zwemzones in te richten. Zo is het niet nodig om een strand te hebben als het water even veilig kan betreden worden via een ponton. Daarom wordt dit artikel vervangen en wordt voorzien dat de exploitant een passende risicobeoordeling dient uit te voeren met betrekking tot veiligheid, hygiëne en waterkwaliteit, die wordt goedgekeurd door het Departement Zorg, om alsnog te garanderen dat zwemmen op een veilige manier kan. De exploitant moet deze risicobeoordeling op gezette tijden actualiseren, lokaal communiceren (bijv. via het voorzien van een QR-code met link naar de risicobeoordeling op de zwemlocatie) en de nodige maatregelen nemen die eruit voortvloeien. Naar analogie met het nieuwe artikel 5.32.8.5.4 (cf. infra) wordt toegevoegd dat de exploitant ook een reddingsboei moet voorzien.

Artikel 8

Artikels 5.32.8.4.2.2. en 5.32.8.4.2.3 bepalen dat er bij open zwemgelegenheden voldoende omkleedcabines, stortbaden en toiletten aanwezig moeten zijn. Dit is voor zwemlocaties die beperkt zijn qua gebruik niet strikt noodzakelijk, wat maakt dat deze artikels geschrapt kunnen worden.

Artikel 5.32.8.4.2.4 heeft betrekking op een aantal veiligheidsaspecten bij open zwemgelegenheden die gewaarborgd kunnen worden via de passende risicobeoordeling waardoor deze bepaling geschrapt kan worden.

Artikel 5.32.8.4.3.1 bepaalt dat er, behalve als het watervlak alleen gebruikt wordt voor duiksport of als trainingslocatie voor langeafstandszwimmers, in zones voor waterrecreatie in de onmiddellijke omgeving kleedcabines en toiletten aanwezig moeten zijn. Dit is niet strikt noodzakelijk om aan waterrecreatie te kunnen doen, wat maakt dat dit artikel, naar analogie met de open zwemgelegenheden (cf. supra), geschrapt kan worden.

Artikel 9

Artikel 5.32.8.4.3.2, vierde lid bepaalt dat er, wanneer er gesurft of gewaterskied wordt, stortbaden voorzien moeten zijn en dat in de onmiddellijke omgeving een lokaal voor eerste hulp bij ongevallen en ten minste één telefoontoestel met een directe buitenlijn aanwezig moeten zijn.

De aanwezigheid van stortbaden is niet strikt noodzakelijk, waardoor dit, naar analogie met de open zwemgelegenheden (cf. supra) geschrapt kan worden. De aanwezigheid van een lokaal voor eerste hulp wordt vervangen door de aanwezigheid van EHBO-materiaal. Het volstaat immers dat EHBO-materiaal aanwezig is, een apart lokaal hiervoor is overbodig. De aanwezigheid van ten minste één telefoontoestel met directe buitenlijn wordt geschrapt. Gelet op de huidige alomtegenwoordigheid van mobiele telefonie, wordt enkel gesteld dat een telefoon met voldoende bereik aanwezig moet zijn.

//

Artikel 10

Hier wordt een nieuwe subafdeling 'vrije zwemzone' toegevoegd met een aantal voorwaarden zoals:

- de verplichting tot het exploiteren van een vrije zwemzone in een specifiek daartoe door de gemeente aangewezen zone;
- bepalingen omtrent de vereiste waterkwaliteit;
- de aanwezigheid van een reddingsboei; en
- de uitvoering van een passende risicobeoordeling met betrekking tot veiligheid, hygiëne en waterkwaliteit die wordt goedgekeurd door het Departement Zorg.

Het opstellen en uitvoeren van eventuele aanbevelingen uit de verplichte risicobeoordeling betreft louter een concretere uitwerking van de algemene verplichting voorzien in artikel 4.1.12.1 van titel II van het VLAREM. Deze algemene voorwaarde stelt immers dat de exploitant in de nodige maatregelen voorziet om voorvallen en de gevolgen daarvan voor de mens en het leefmilieu te voorkomen of tot een minimum te beperken. Wat betreft de aansprakelijkheid blijven de algemene regels gelden. De passende risicobeoordeling, uitgevoerd door en onder verantwoordelijkheid van de exploitant conform de daarvoor opgemaakte leidraad, verkleint de risico's op negatieve gezondheidseffecten, maar elimineert deze niet. Het is evident dat aan het zwemmen zonder toezicht bijkomende risico's verbonden zijn in vergelijking met een bewaakte zone. Men mag verwachten dat een normaal zorgvuldig persoon zich bewust is van deze risico's en in die zin vrijwillig beslist zelf deze extra verantwoordelijkheid te dragen voor zover de exploitant de nodige maatregelen voorzien heeft om veilig zwemmen mogelijk te maken.

Het begrip exploitant wordt niet gedefinieerd. Hiervoor kan verwezen worden naar de definitie in artikel 5.1.1., 4° DABM.

Ingevolge een materiële vergissing wordt het begrip staalnames vervangen door het begrip monsternames.

Artikel 11

Er wordt een nieuwe rubriek ingevoegd voor vrije zwemzones. De rubriek 32.8.2. kan ook van toepassing zijn.

Artikel 12

Dit artikel vult bijlage VII van het Milieuhandhavingsbesluit aan. Deze bijlage bevat de milieu-inbreuken uit titel II en de bijlage bij titel II van het VLAREM. De verplichting voor de exploitant om de risicobeoordeling ter inzage te houden van de toezichthouder wordt als milieu-inbreuk opgenomen in deze bijlage. Deze bepaling wordt daardoor gedepenaliseerd.

Artikel 13

Dit artikel is een overgangsbepaling gelet op de wijzigingen aan de indelingslijst en de sectorale voorwaarden.

Artikel 14

Voor bestaande ingedeelde inrichtingen of activiteiten was geen overgangsbepaling voorzien. Deze materiële vergissing wordt rechtgezet via dit artikel. Voor bestaande ingedeelde inrichtingen of activiteiten treedt dit besluit in werking 12 maanden na de inwerkingtreding van dit besluit.

Artikel 15

//

Dit artikel bepaalt dat de datum van inwerkingtreding van de bepalingen van dit besluit zal ingaan op een datum die door de minister te bepalen is, gelet op de koppeling met het Omgevingsloket.

Artikel 16

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit ontwerpbesluit heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid, zoals blijkt uit het advies van de Inspectie voor Financiën van 29 maart 2023.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Dit ontwerpbesluit heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.
De mogelijke impact van het voorliggend ontwerpbesluit op de werklust van het Departement Zorg zal gemonitord worden.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit ontwerpbesluit heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Voorliggend voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering zal voor advies worden overgemaakt aan de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft zwemmen in open water;

////////////////////////////////////

2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. Het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft zwemmen in open water;
2. Het advies van de Minaraad van 29 juni 2023
3. Het schrijven van de SERV van 12 juni 2023;
4. Het schrijven van de WVG van 3 juli 2023;
5. De verwerking van de publieke consultatie, vermeld in artikel 5.4.4 van het DABM.

